





Ludwig Blümcke

# Přemožení nepřátel



Ludwig Blümcke

# Přemožení nepřátelé

Příběh z 19. století převyprávěl Paul Waltersbacher.

Přeloženo z německého originálu  
**„Überwundene Feinde“**  
vydaného nakladatelstvím  
**Christliche Schriftenverbreitung Hückeswagen**  
v roce 2007

**ŠÍŘENÍ PÍSMĀ SVATÉHO**

Nabočany 19  
538 62 Hrochův Týnec  
[www.sirenipismasvateho.cz](http://www.sirenipismasvateho.cz)

2019

# Obsah

1. Nebezpečné přátelství.....	9
2. Milujte své nepřátele.....	21
3. Z bídy ke štěstí .....	28
4. Oplacená služba lásky.....	40
5. Po třiceti letech .....	46

Poznámka k překladu:

Aby se českým čtenářům knížka dobře četla, byla některá jména aj. pozměněna.





# 1. Nebezpečné přátelství

---

Po pěti namáhavých hodinách vyučování mohly děti konečně vyběhnout ze školy do nádherného odpoledního lesa a na pole, daleko od prašných ulic parného města.

Jak jasně svítilo červenové sluníčko z tmavě modré oblohy téměř bez mráčku dolů na zem, která byla oděna do nejzodbnějšího šatu! Všichni lidé se tvářili vesele. Tak se to alespoň zdálo Rudolfovi Polanskému, když lehkými kroky vyběhl ze školy do tiché staré části města a spěchal k „ševcovu domku“, který skrytý ve velké zahradě jakoby snil nějaký pohádkový sen.

Byl to rodný dům tohoto bledého, hubeného chlapce, a podle jeho názoru nebyl v celém městě ani jeden hezčí domek, i když lidem se zdál chudobný a bezvýznamný. Lidé nic nevěděli!

Ale teď za sebou Rudolf zaslechl hlasité a pánovité zvolání. Když se zastavil a ohlédl, uviděl Viléma, syna bohatého propachtovatele<sup>1</sup> Wenera, který udýchaně přibíhal. Velký, na své stáří neobyčejně silný chlapec s buclatými červenými tvářemi a zlomyslnýma hnědýma očima byl proti ševcovu synkovi úplný obr. Ale převyšoval ho jen postavou. Duchem, pílí a svědomitostí byl „malý Rudolf“ nesrovnatelně výše než „obr Vilém“.

„Poslechni, malý,“ řekl propachtovatelův syn tlumeným hlasem, „dnes bys pro mě měl něco udělat. Samozřejmě ne zadarmo! Musíš mně pomoci s francouzským překladem, abych zase nedostal pětku. Také s početními úlohami...“

„Víš, že nám pan řídící přísně zakázal pomáhat takovému lenochovi, jako jsi ty!“ přerušil ho Rudolf. „A zakázané věci nedělám. Teď, když ses pohádal s Jirkou Kučerou, jsem ti najednou dobrý, vid’?“

„Člověče, nemluv takové nesmysly! Nepochybně jsem se o to, aby pro nás tvůj tatínek mohl pracovat? Tak dobré zákazníky by jinak určitě

---

<sup>1</sup> Propachtovatel pronajímá pachtýřům zemědělskou půdu a za to od nich dostává peníze.

neměl. Stačí, abych řekl slovo a ztratí nás jako zákazníky. Copak jsem ti nedávno nepomohl, když tě chtěl Pepík Schejbal zmlátit? – A poslouchej – naše velké třešně srdcovky už jsou zralé! Můžeš si jich natrhat plné kapsy. Já musím jet na pole se strýčkem Gustavem, který je u nás na návštěvě. Proto se nemohu dlouho zdržovat s domácími úkoly. A pro tebe je to všechno hračka, když jsi takový chytrý chlapec a první ve třídě. Strýček mi přivezl také datle, fíky a sušenky. Trochu ti jich dám, když mi uděláš ten překlad a početní úkoly. Přijď k nám hned po obědě!“

Jak úlisně uměl ten pokušitel mluvit! Třešně, fíky, datle, sušenky. Ach, Rudolf viděl jen zřídka takové dobroty! Ano, kdo dobře vycházel s Vilémem Wernerem, měl z toho mnoho výhod. Výjimečně by mu měl tentokrát vyhovět, jenom dnes. –

Ševcův synek se tedy příliš nerozmýšlel a slíbil, že za hodinu bude v „Městském dvoře“ – tak se jmenoval Wernerův statek.

V ševcově domku už čekal na stole připravený oběd, protože mistr Bohumil Polanský si potrpěl na přesnost.

Muž menší postavy s vysedlými lícními kostmi, s velkými brýlemi a se zasněnými očima nikdy nenadělal mnoho řečí; ale vroucí láskou miloval svého syna, který mu zůstal jediný z pěti dětí. Byl by rád, kdyby z něho bylo něco lepšího, ale chyběly mu k tomu prostředky. A tak nechal Rudolfa chodit k panu řídícímu jen na nějaké soukromé hodiny a chtěl se spokojit s tím, že hoch bude jednou také sedět na ševcovském verpánku jako on, jeho otec, a jako Rudolfův dědeček a pradědeček.

Maminka byla mnohem živější, drobná, jemná žena s dobrotivým obličejem. Svému synovi hned kladla mnoho otázek a divila se, že je během oběda tak zamyšlený a snad si ani nevšimá, že jí své oblíbené jídlo. Když se otec pomodlil a poděkoval za jídlo, řekl: „Odpoledne bys měl zase jít pomáhat pekaři. Potřebuje někoho, kdo by mu nanosil vodu a pomohl s prací na zahradě. Něco si za to vyděláš.“

„Ano, ale,“ zaznělo trochu stíněně z chlapcových úst, „já musím jít

nejdřív k Vilémovi Wernerovi. Slíbil jsem, že mu pomohu s domácími úkoly.“

„Tak běž nejdřív tam a brzy se vrať,“ zabručel švec a znovu sedl na verpánek.

Rudolf vypracoval domácí úkoly línému Vilémovi, snědl sladké třešně a jiné dobroty, pak až do pozdního večera pracoval u souseda, pekaře, a tak se k vlastním domácím úkolům dostal až druhý den ráno. Pokud si ale myslel, že se Vilém poohlédne po jiném pomocníkovi, mýlil se. Vilém ho často lákal do Městského dvora. Mezi oběma – tak rozdílnými – chlapci začalo vznikat přátelství, ve kterém však hrálo roli sobectví a ziskuchtivost.

Dnes ale Vilém čekal na Rudolfa marně. Co to má znamenat? Vždyť mu slíbil jahody se šlehačkou! Nu, mělo to pádný důvod. Rudolf se totiž vrátil ze školy s vysokou horečkou a musel si hned lehnout do postele. Tváře ho pálily a jeho velké a chytré modré oči se horečkou nepřirozeně leskly. Zdálo se mu, že kolem sebe slyší a vidí podivné věci.

Otec stál u synovy postele s ustaraným obličejem a kostnatou rukou hladil Rudolfovy kudrnaté světlé vlasy. Tiše řekl matce: „Nic naplat, musím zavolat doktora, i když jsme ještě nezaplatili minulý účet. Nechtěl bych ztratit i tohoto chlapce. Počkej u něho, Anno, půjdu tam hned.“

Vzlykající žena s tím souhlasila, a když odešel, sepjala ruce k vroucí modlitbě. Jako bohabojná křesťanka znala Toho, který pomáhá v každé těžkosti a který umí potěšit zarmoucené srdce.

V tu chvíli začal někdo opravdu hlučně lomozit v předsíni a volal přes chodbu a do světnice: „Rudolfe, kde vlastně vězíš? Taková zapomnětlivost! Měl jsi u mě být ve tři hodiny a teď je pět!“

Ten hlučný kluk nebyl nikdo jiný než Vilém Werner, který nikdy nebral na nikoho ohledy a v domě chudých lidí si počínal jako pán.

Paní Polanská tam přispěchala z ložnice. Obličej měla uplakaný. „Ne tak hlučně, Viléme!“ krotila rozhořčeného chlapce. „Rudolf má vysokou horečku a můj manžel šel právě zavolat lékaře. Zůstaň venku, aby

se hoch nerozrušil!“

Při těchto slovech se v kulatém Vilémově obličejí zračila mnohem víc zlost než soucit a plný nelibosti řekl: „To je pěkný podraz! A já musel dvě hodiny sedět nad těžkým úkolem z počtů! Chtěl ke mně přece přijít před dvěma hodinami! Kluk jeden!“

„Budeš si muset dělat úkoly do školy bez něho,“ řekla paní Polanská dobrácky, protože tento sobecký a bezohledný chlapec byl synem nejlepšího zákazníka jejího manžela. „Když ti sliboval, že přijde, tak ještě nevěděl, že bude nemocný. Když si budeš trochu namáhat vlastní hlavu, půjde to.“

„A otcovy vysoké kozačky mistr také ještě nemá opravené. To tady pěkně hospodaříte!“ zabručel Vilém a odcházel, aniž by popřál Rudolfovi brzké uzdravení. Nemohl mu odpustit, že onemocněl. Teď mu bude muset pomáhat někdo jiný. Ale kdo? Jeho vztahy k většině spolužáků byly dost napjaté. A namáhat se sám? Brr, to by ještě scházelo! Ne, ne, byl zvyklý, že za něho pracují jiní.

Doktor Pavelka, jejich dlouholetý rodinný lékař, právě přišel a vyšetřil Rudolfa, který se zrovna probudil. Pak si sedl s rodiči do pěkného pokoje a mluvil s nimi jako starý přítel. Ach, jak často už byl v ševcově domku! U ševcových byly nemoc a nouze častými hosty.

„Nedělejte si starosti,“ řekl laskavý lékař, „Tentokrát se nemusíme obávat něčeho vážného. Chlapec se v posledních dnech jen přepracoval a trochu nachladl. Vždyť jsem to sám viděl, tolik kbelíků vody, které nanosil pekaři, a jednu káru dřeva za druhou, které vozil z lesa. To není práce pro takového slabého chlapce. Ale on je ve všem, co dělá, až příliš horlivý. Nesmíte ho tolik zaměstnávat, jinak by tím jeho plíce mohly utrpět škodu. Musí hodně chodit ven na čerstvý vzduch a hrát si venku jako jiné děti. Váš Rudolf je vzácný hoch, který ve škole podává úžasné výkony, jak mi před několika dny vyprávěl pan řídící. Opravdu by to nešlo, aby přece jen vychodil nějakou vyšší školu? V životě by to určitě někam přivedl a všechny výdaje by vám bohatě vrátil.“

„Pane doktore, to jste nám už často vysvětloval,“ odpověděl mistr

s povzdechem. „Ale víte přece, že jsme chudí lidé. Od poslední nemoci jsme se ještě nedostali z dluhů. Ne, na studium není pomyšlení! Pro Rudolfa bude platit: ‚Ševče, drž se svého kopyta!‘ Ano, s tím se musíme smířit.“

„Když mu jen Bůh dá zdraví, bude všechno zase dobré,“ mínila paní ševcová. „Ale chceme dbát Vaší rady, pane doktore: Hoch už nebude sousedovi tahat ty těžké kbelíky s vodou a u nás ovšem už také nebude dělat služebnou.“

Rudolf už zase křičel z horečky: „Už nikdy nebudu lhát, pane řídící! Budu zase čestný! Chci být Váš přítel. Bůh všechno ví a všechno vidí!“

Lékař napsal recept a hned poslal mistra Polanského do lékárny.

Ale před rodiči byly ještě hodiny plné úzkosti a teprve za dva týdny se Rudolf natolik zotavil, že zase mohl jít na zahradu těšit se z krásného letního světa. A oni ho už nadále nepřetěžovali, ale bohatou měrou mu dopřáli zlatou svobodu, dokonce neměli nic proti tomu, že se toulal po polích a po lese s Vilémem Wernerem, tím divokým rošťákem. Tomu se podařilo získat si chudého hochu a udělat si z něho poddaného. Rudolf proti tomu zpočátku statečně bojoval, ale teď se podřizoval vůli silnějšího a nechal se od něho svést k hloupým žertům, které jeho svědomí neschvalovalo. Nejdřív považoval za hřích to, že brali vejce ptáků z ptačích hnízd. Dělal to proto, aby obohatili Vilémovu sbírku ptačích vajec. Ale brzy už na tom neshledával nic zlého, když mu Vilém vykládal, že si toho ptačí rodiče vlastně vůbec nevšimnou. Také občas trápili zvířata, ale i to ho děsilo jen ze začátku, protože zlé činy brzy otupí svědomí.

Začaly letní prázdniny. Tu mohli „nerozluční přátelé“, jak jim říkali, vyhledávat různá dobrodružství od časného rána do večera. Vilém se staral o zásoby dobrých věcí, které mohli pojídat, protože si uměl u rodičů vyškemrat všechno, co měl rád.

Ze skříňe, ve které měl jeho otec schované zbraně, si přivlastnil pušku. Vůbec mu nezáleželo na tom, že by v lesích svobodného pána Hohenberga neměl střílet na zvěř. Zatím by stejně asi nic netrefil. Ale

usmrtil několik ptáků nebo je poranil, takže ti chudáčci nakonec zahynuli.

A tak se z těch dvou víc a víc stávali darebáci. Někdy říkal mistr Polanský své manželce: „Víš, bojím se, že nám ten chlapec úplně zdivočí. Takhle to už dál nepůjde!“ – Ale ona byla toho názoru, že doktor to přece takto chtěl. Takový svobodný život že mu očividně svědčí. Proto prý je musíme nechat, ať se vydovádějí. Kdyby ti dobráctí rodiče něco tušili o špatných věcech, které chlapani dělali, smýšleli by o tom jinak!

\* \* \*

Jednoho překrásného rána seděli nerozluční přátelé na kraji polní cesty a Vilém zase jednou vyprávěl, jak to rád dělal, velmi napínavý příběh o lupičích. Vždyť v zimě zrovna hltal brožury s brakovou literaturou, kde byly takové příběhy. Teď tolik přeháněl, když vyprávěl o hrdinských činech, které byly už při čtení dost neuvěřitelné, že nyní zněly úplně nepřirozeně. Ale Rudolf ho rád poslouchal a nic nenamítal. I teď zamyšleně naslouchal jeho vyprávění.

Vtom se vynořilo u prastaré městské brány, porostlé tmavě zeleným břechťanem, podivné stádo, které se skládalo z pěti krav, tuctu koz a několika ovcí. Ostražitý pes běhal kolem stáda s čilým štěkotem a za nimi kráčel, vesele si zpívaje, asi čtrnáctiletý pasáček, který na první pohled připomínal živého strašáka do zelí. Na hlavě měl příliš velký klobouk, zrovna tak nepřirozeně dlouhý a široký byl jeho kabát, zašíváný různobarevnými nitěmi, dvakrát založené kalhoty a chatrné, poškozované boty.

Vilém přestal vyprávět a hlasitě se rozesmál. Ale v Rudolfovi se zase jednou hnulo něco dobrého, proto řekl:

„Přece se nebudeme smát Běďovi Koudelkovi! Je to ubohý sirotek a bezcitný sedlák Džbánek, u kterého slouží, mu nedá lepší oblečení. Musíme mít soucit s tím chudým chlapcem. Víš přece, že jeho otec byl rybář a že jednou na jezeře zachránil život třem lidem. I jeho matka byla hodná žena, přestože žila v bídě.“

„No a co, to mi je úplně jedno,“ přerušil ho hrubý propachtelův syn.

„Vymyslel jsem si na něho znamenitou písničku a teď ti ji přezpívám:

Béďa, Béďa Koudelka,  
čepice mu je velká,  
šaty se mu trhají,  
z bot mu prsty čouhají.“

Po cestě šlo zrovna několik kluků. Zaslechli posměšné verše a už se smáli s „obrovským“ Vilémem o závod. Když se pasáček přiblížil až k nim, začali hlasitě zpívat s Vilémem a nakonec s nimi zpíval i Rudolf. Možná, že právě to nejvíc ze všeho zabořilo hocha, kterému se posmívali, protože v pohledu jeho tmavě hnědých očí, kterými se na Rudolfa podíval, bylo něco tak nevýslovně smutného, že to Rudolfa jakoby bodlo až do hloubi jeho duše a on hned přestal zpívat.

Béďa Koudelka trpělivě snesl všechnen ten posměch, neboť proti propachtovatelovu synu a jeho společníkům byl bezmocný. Dokonce ani jeho věrný špic ho nemohl ochránit, zvláště když Vilém držel v ruce pušku. Když na něho pes zaútočil, bez milosti by ho zastřelil.

S povzdechem šel pasáček dál a oddechl si teprve, když přišli na louku v lese. Ta louka, obklopená lesem svobodného pána, mu připadala jako nějaký ráj, plný klidu. Zřídka kdy sem zabloudil nějaký zlý kluk. Bylo tu tak pěkně! Větve buků a dubů tak nějak tajemně ševalily a všechny ty staré stromy připadaly Bedřichovi jako milí staří přátelé.

Pod jedlí zase stály tři štíhlé srnky a docela beze strachu se dívaly na klidná domácí zvířata ze stáda, jakoby věděly, že jsou z příbuzného druhu zvířat. Ale vtom je vyplašilo varovné volání sojky a ony rychle zmizely v houští. Nu, myslivce se nemusely bát, ale blížil se člověk, který pro ně byl daleko horším nepřítelem: pytlák Jindra.

Byl to zpustlý člověk, oddaný pití, který se výborně vyznal v chytání srnek a zajíců do ok. Kdykoli se objevil v kraji, byl ostře pronásledován myslivci a četníky. Také Bedřich Koudelka znal toho zpustlého tuláka, který se pravým jménem jmenoval Jindřich Kolář. Když se k nim tulák blížil, Bedřich se mimovolně přitiskl ke špicovi, který teď začal hlasitě štěkat.

Brr, jak kořalka zpustošila tohoto kdysi určitě slušného člověka. Červenomodrý odulý obličej s ryšavým strništěm vousů, skelné slzíci oči, rozčuchané vlasy, roztrhané šaty, byl to celkově zchátralý člověk. Přesto pasáčkovi nijak neublížil, dokonce zablábolil několik žertovných slov, jak mu je zrovna přinesla na rty nálada z kořalky. Byl zase jednou pořádně opilý.

Ano, co může alkohol udělat z člověka, kterého Bůh stvořil ke svému obrazu! Běďa si vzpomněl na dobrou radu, kterou mu dal jeho zesnulý tatínek krátce před smrtí: „Až vyrosteš, chraň se před alkoholem jako před vrahem, je to nejvěrnější služebník satana.“

Ach, jak dobře to s ním mysleli oba rodiče, které tak záhy ztratil. Tatínek byl sice jenom prostý rybář, ale uměl zasít do duše svého synka mnoho semínek, která jednou měla přinést nádherné ovoce. A jak něžně ho milovala maminka! – Oba už přes rok leželi na hřbitově. Zemřeli krátce po sobě při chřipkové epidemii. Sirotkovi teď nikdo neprokazoval lásku. Lidé, u kterých sloužil, ho velmi využívali, takže to dalece přesahovalo jeho síly. Ale naučil se z Bible mnoho veršů a ty mu opět dodávaly odvalu a potěšovaly ho, když jeho srdce malomyslnělo. I dnes si s sebou nesl svůj Nový zákon a hledal v něm útěchu. Všechny verše, které si tam jeho maminka podtrhla, mu nyní byly milé a vzácné. –

Vilém a Rudolf zatím procházeli les a pole a chytali brouky a motýly. U velkého Srnčího jezera, jež nebylo příliš daleko od oné louky v lese, která patřila sedláku Džbánkovi, našli obzvlášť mnoho kořisti. Ale ševcův syn z toho neměl žádnou zvláštní radost, protože ho neustále znepokojovalo jeho svědomí. Nemohl zapomenout na vyčítavý a smutný pohled Bédi Koudelky.

Ale druhého dne tento pocit lítosti zmizel a během následujících dní se Rudolf někdy s Vilémem posmíval pasáčkovi, když kolem nich procházel.

Jednoho nedělního odpoledne šli nerozluční přátelé právě kolem idyllické pastviny v lese. Krávy, kozy a ovce se pokojně pásly na šťavnatých bylinkách a trávě, zatímco Běďa Koudelka přemožen únavou tvrdě



usnul ve stínu pod bukem. Včera musel tak těžce pracovat na poli svého poručníka Džbánka!

Věrného špice s sebou dnes neměl. Pes musel doma hlídat, protože celá Džbánkova rodina si někam vyšla.

„Podívej, podívej, strašák do zelí spí,“ šeptal Vilém svému kamarádovi. „Co kdybychom mu udělali malý žertík? Psa s sebou nemá, tak mu můžeme lehko vzít jedno malé kůzle. Vezmeme tamhletoho malého kozlíka do lesa a uvážeme ho v houští. Pak ho bude dlouho hledat. Co má vůbec co spát za bílého dne?“

Dnes už Rudolf neodporoval, takovou moc nad ním získal jeho kamarád, když se jednalo o zlé činy.

Jak řekli, tak udělali. Oba střídavě táhli vzpírajícího se kozlíka dost daleko od pastviny a přivázali ho pevným provázkem u jednoho stromku v hustém jedlovém lese u Srnčího jezera. I když kůzlátko žalostně mečelo, zkoušelo se vyprostit a hrozilo mu nebezpečí, že se uškrtí, obou darebáků se to ani dost málo nedotklo. Spíš měli radost z trápení uvázaného zvířete a pak se vrátili na paseku, aby mohli nenápadně pozorovat, co se bude dál dít, až se Běďa vzbudí. Vysoké kapradí za loukou se jim zdálo jako stvořené pro dobrý úkryt. Ale pasáček byl tak unavený, že spal a spal, a zdálo se, že se tak brzy neprobudí. Vilém pošepтал Rudolfovi do ucha: „Však já toho spáče vzbudím výstřelem. Dávej pozor, vyskočí jako zajíc. Ty si ale raději zacpi uši. To ti radím.“

O několik vteřin později zazněl výstřel a náš pasáček opravdu vyskočil jako zajíc, kterého vyplašili z pelíšku.

Zmateně se rozhlížel na všechny strany. Vtom uslyšel dobře známý posměšný smích. Hned věděl, kdo mu udělal ten žert: nerozluční přátelé. Tak tedy ani zde už si nebyl jistý před svými nejhoršími nepřáteli.

Mezitím se ti dva déle nezdržovali ve svém úkrytu, protože jim psí štěkot zvěstoval, že se blíží myslivec, který určitě zaslechl výstřel a teď pátrá po střelci. A tak rychle prchali přes pařezy a kameny, jen aby se co nejrychleji dostali za plot statku. Tam, na otcově statku, se už nikoho nemuseli bát.

Otec Werner jel právě v malém kočáře s několika dobrými přáteli do „Lesního zámečku“, velmi oblíbeného hostince těchto světáků. Tam se popíjelo a hrálo až do noci, ba, často až do příštího rána. Propachtovatel z Městského dvora dělal váženého pána, pro kterého mnoho neplatí Boží ani lidské zákony. Byl přece bohatý a mohl hrdě poklepat na svou peněženku. Na svou čeleď i na vlastní manželku dokázal být hrubý a surový, ale svému synovi, který mu byl navlas podobný, neudělal nic, čím by ho zarmoutil, nebo dokonce – když to bylo možné – ještě se ho zastával, když se choval obzvlášť hulvátsky.

„Z toho uličníka bude pořádný chlap, ne nějaký ustrašenec,“ říkával.

Když si Běda Koudelka po spánku protřel oči, zjistil, že mu chybí nejmladší kůzle. Toho se polekal ještě víc než výstřelu zezadu. Kde jen mohlo to kůzlátko zůstat? Ach, jak jen mohl tak tvrdě usnout, když tu neměl špice! Co když mu ti dva kluci, kterým teď říkal nejhorší nepřátelé, zase sehráli nějaký hloupý žert? Co když zahnali kůzle někam do bažin u Srncího jezera? Bez kozlíka se nesměl vrátit domů, neboť jeho pán by mu hrozně nabil, jak se to někdy stalo i pro mnohem menší příčinu.

Ze všeho nejdřív začal Bedřich hledat v křoví a lesním porostu. Přitom znovu a znovu kůzle zoufale volal.

Už z toho byl celý ochraptělý a po tvářích mu tekly slzy. Vtom se vynořil z lesa pomocný myslivec Blažek ze zámku svobodného pána, který k němu byl vždycky přátelský. S účastí se ho mladý myslivec ptal, co se stalo. Když se dozvěděl důvod pátrání, pomohl mu hledat.

Jeho vycvičené ucho pak také brzy zaslechlo mečení kozlíka.

Našli kůzlátko v jedlovém mlází a byl nejvyšší čas osvobodit ho, protože provázek na jeho krku byl jako nějaká oprátka. Stačilo několik pohybů a zvířátko by se bylo doopravdy uškrtilo. Jen s námahou se podařilo rozplést provázek a kozlíka odvázat. Že jako pachatelé připadali v úvahu jedině nerozluční přátelé, to myslivci prozradily zřetelné stopy ve vlhké půdě.

Blažek byl rozhněvaný a moc rád by oběma dal pořádný výprask. Ale

Béďa ve své radosti nemyslel na pomstu. Jako dobrý pastýř na krásném obrázku, který kdysi visel na stěně v domku jeho rodičů, vzal ztracené a znovu nalezené zvířátko na ramena a nesl je zpátky ke stádu. Ale na cestě domů se do jeho jindy tak pokojného a zbožného srdce potají a nepozorovaně nastěhoval zlý host: byla to nenávist, které se dosud svědomitě bránil. Ne, už se nemohl bránit nenávisti, musel nenávidět oba ničemy, kteří mu ztěžovali život, jak jen mohli. V tu chvíli si nic nepřál toužebněji, než aby jim mohl potají zaplatit za všechny jejich ničemnosti. Pak toho Vilém a Rudolf budou litovat!

A přece Pán Ježíš chtěl, abychom milovali i nepřátele a činili dobře těm, kteří nás pronásledují.

„Ne, ne, to nemohu! Je to nad moje síly!“ zvolal s planoucími tvářemi a pohrozil zaťatými pěstmi. Byl velmi rozhněvaný. Ještě o hodinu později, když seděl ve svém nuzném kumbálku vedle chlěva a podle svého zvyku si chtěl přečíst oddíl z Božího slova, měl v srdci zlé myšlenky a touha odplatit zlé zlým nezmizela.

Nějak to přece musí jít, aby oba ty darebáky zneškodnil. Lámal si hlavu, jak to má udělat. Proto nebyla jeho večerní modlitba dnes o mnoho víc než něco vynuceného. Celou noc spal neklidně a v polospánku viděl v divokých snech tmavé postavy a hrozná, zpitvořená obrazy. Vyvolala je nenávist, která se usadila v jeho srdci.

Právě v tu hodinu vešel pomocný myslivec Blažek do hostince, ne aby si dopřál něco dobrého po únavném dni, ale aby promluvil s propachtovatelem z Městského dvora. Přesně věděl, že tam toho světáka potká, neboť Werner jako stálý host ve své oblíbené hospodě jen tak lehkou nechyběl. On a jeho společníci v pití seděli kolem stolu za půl tuctem prázdných láhví od vína a hlučně se bavili. Na stole ležely karty a Werner právě vyprávěl své nejčerstvější lovecké dobrodružství. Tak jako on neuměl lhát hned tak žádný myslivec široko daleko. I v tom se mu jeho syn nápadně podobal.

„Vida, pan Blažek sem také jednou přišel?“ přerušil své vyprávění.  
„Tak si sedněte a poslouchejte. Ta příhoda vás také pobaví.“

Mladý myslivec se z povinnosti zasmál s ostatními, i když si nevážil takových výmyslů. Ale pak poprosil Wenera, zda by s ním mohl jít na pár minut stranou, a vyprávěl mu, co Vilém vyvedl. Pokud si však myslel, že se Werner na syna rozhněvá, pořádně se mýlil. Silně opilý muž se hlasitě rozesmál a hned o tom vyprávěl svým přátelům jako o podařeném žertu. Pak ale řekl Blažkovi: „Pokud vy jako mladý muž už nemáte smysl pro takový chlapecký žert, tak vás mohu jen litovat. Vy jste jako chlapec asi pořád seděl za pecí u své babičky. Haha, mně se ten vtip opravdu líbí! Co má Běďa Koudelka co spát?“

Blažek viděl, že další slova tu nemají smysl. Proto brzy odešel.

## 2. Milujte své nepřátele

---

Dnes byla poslední prázdninová neděle. Nerozlučné přátele dnes přilákaly lesy kolem Srnčího jezera. Za tak teplého počasí se chtěli vykoupat. Ale Vilém dostal jiný nápad. Asi uprostřed podlouhlého jezera byl ostrůvek, nazývaný Lískový ostrov. A ten ho přitahoval. Tam by určitě našli něco pěkného do sbírky brouků a motýlů, a měli příznivou příležitost dostat se tam. V rákosí totiž ležely dva úzké čluny, podobné spíš žlabům pro dobytek než loďkám.

„To je velkolepé!“ zvolal pachtýřův syn a zatleskal. „Vždyť jsme prve potkali rybáře. Tak jsme úplně v bezpečí. Podívej, leží tam i vesla. Poplujeme na ostrov. Já umím nádherně veslovat.“

Existovalo něco, co by ten chlubil nádherně neuměl, alespoň podle jeho názoru?

„Ne, ne,“ odporoval mu Rudolf. „V takovém člunu je to moc nebezpečné. Ani jeden moc netěsní. Vidíš, že je v obou voda.“

„Nesmysl,“ vymlouval mu to ten, který to věděl lépe. „Vodu tam lije rybář, aby čluny za horka moc nevyschly. Malou lopatkou vodu rychle vybereme. Dávej pozor, jak se to dělá.“

Za chvíli byla opravdu vylita voda z obou člunů. Přesto se Rudolf nemohl zbavit svého nepokoje a jen proto, aby nebyl považován za zbabělého, se nakonec odhodlal plout s Vilémem. Po chvíli přemýšlení se nakonec rozhodli pro větší člun. Vilém se odrazil veslem a lehká loďka už klouzala po vlnách. Téměř ani nemuseli veslovat, neboť vítr hnal člun přímo k ostrůvku. Ale povážlivě jím houpal, takže se museli chovat opravdu klidně, aby se nepřeklopil.

Ne, Rudolf se při té plavbě necítil vůbec dobře. Neviděl, jak se tmavě modrá voda třpytí a leskne ve svitu slunce, neviděl hru zpěněných vlnek, stále musel myslet jen na to, že by se mohlo stát neštěstí.

Jak přísně mu tatínek už dříve zakazoval takové jízdy na člunu po Srnčím jezeře, protože toto jezero s bahnitým dnem si vyžádalo již mnoho obětí.

Pestrobarevné vážky, hrající duhovými barvami, a nádherně zbarvení motýli létali kolem nesčetných leknínů, širokou vodní hladinu oživovaly také divoké kachny, lysky a potápky.

Břeh se vzdálil a před očima chlapců se rozprostíral ostrůvek s houštím skoro jako v pralese. Houští tvořily lískové a jalovcové keře a mnoho popínavých rostlin. To vše hochům připadalo jako zázračný svět.

Vtom Rudolf zděšeně zvolal: „Viléme, Viléme, člun netěsní! Podívej se, jak tamhle po straně teče dovnitř voda.“

Kulaté, tmavě červené tváře Wernerova syna náhle zbledly a také jeho odvaha nečekaně zmizela. Prohledával všechny kapsy, zda by našel něco, čím by se dala ucpat díra, a opravdu malomyslně zakoktal:

„Pak – pak je to špatné!“

Našel kapesník a několik kousků provázku. Ale sotva jimi nouzově ucpal díru, už dovnitř proudila voda na dvou jiných místech. Celý člun byl totiž poškozený a naprosto nepoužitelný. Však ho také rybáři už dávno nepoužívali.

Oba dobrodruhy zachvátila smrtelná hrůza, neboť tušili svou jistou záhubu. Žel, plavat neuměli. Kdo jim ale přijde na pomoc, kdo uslyší jejich volání? Dnes v neděli dělníci v lese nepracovali. Přesto oba začali vši silou křičet: „Pomoc! Pomoc!“

Co kdyby náhodou hajný – ale ne, toho před chvílí viděli jít do kostela. Na ostrov už se nedostanou, ale i zpátky ke břehu to je daleko. Děravé plavidlo se povážlivě naklánělo na bok. I kdyby holýma rukama ze všech sil vybírali vodu, jejich potopení se tím oddálí jen o několik minut. Jindy tak chlubitivý Vilém se ve smrtelné hrůze choval tak, jako by se úplně zbláznil. Jak křičel, jak děsně naříkal!

Naproti tomu Rudolf nyní obracel svůj zrak k nebi, sepjal ruce a z nejhlubšího nitra srdce snažně volal k Bohu, který jediný jim mohl pomoci. Ach, v těchto minutách smrtelného strachu mu působila všechna bezpráví, která spáchal, hrozná muka, a on z celého srdce litoval toho, co dělal. Prosil nebeského Otce o odpuštění a hlasitě sliboval: „Pane, když mi zachrániš život, chci být zase bohabojný.“

Vyzval i Viléma, aby se modlil. Ten to ale ve svém zoufalství nedokázal, spíš volal už úplně ochraptělým hlasem o pomoc lidí. Ještě pár minut a člun se musí potopit.

Ale Bůh si nepřál smrt těchto dvou mladých hříšníků a jako zachránce si zvolil právě toho, který od nerozlučných přátel strpěl tolik bezpráví: Bedřicha Koudelku.

Pasáček měl na osamělé louce v lese právě pobožnost, když uslyšel od Srnčího jezera hlasitý křik a volání o pomoc. Dlouho se nerozmýšlel. Přenechal stádo věrnému špicovi a rychle utíkal po nejbližší pěšince ke břehu jezera.

Jeho ostrý zrak si hned všiml loďky, která už téměř ležela na boku na neklidných vlnách. V ní seděli dva hoši ve žlutých košilích. Samozřejmě, byli to nerozluční přátelé. Ano, Vilém a Rudolf, kteří mu udělali tolik zlého, kteří se mu posmívali a zesměšňovali ho, kdekoli ho uviděli.

Jak Vilém ve svém strachu křičel! Oba se tu mohou utopit před Bédovýmá očima. Ha, to by byl spravedlivý trest! Pro něho by to bylo zadosťučinění, jeho nenávist by si nemohla přát nic lepšího!

Avšak hlas Spasitele v něm volal nyní daleko hlasitěji než kdy jindy: „Milujte své nepřátele; žehnejte těm, kteří vás proklínají; čiňte dobře těm, kteří vás nenávidí!“

Dvě lidské duše jsou v ohrožení! Tady musel pomoci, nic jiného vůbec nepřicházelo v úvahu. Vždyť i jeho tatínek jednou zde na Srnčím jezeře nasadil vlastní život, aby zachránil tři topící se lidi. Ovšem dostat se k chlapcům na člunu, který ležel v rákosí, po těchhle vlnách, to nebylo úplně bezpečné. Jestlipak se druhá loďka také nezačne potápět? Avšak Bedřich jakožto rybářův syn s ní uměl zacházet mnohem lépe než Vilém. Škoda, že nový, použitelný člun byl připevněn řetězem! Ale aspoň, že v rákosí leželo ještě jedno veslo. Bez rozmýšlení se dal do díla.

Železná vůle propůjčila pasáčkovi obrovskou sílu, takže loďku sám stáhl na vodu. Jako šíp letělo lehké, naštěstí nepříliš poškozené plavidlo po modrých vlnách! Nyní si oba hoši, kteří byli v nejvyšší nouzi,

všimli svého zachránce a všechny jejich nářek se změnil v hlasitý jásot. Sice hned nepoznali, že to je Béd'a Koudelka, protože dnes měl místo velkého klobouku jednoduchou čepici. Ale byl to člověk, který jim chtěl pomoci. A to stačilo. Jen aby nepřišel příliš pozdě! Každou chvíli se loďka může potopit, vždyť je už napůl plná vody. Jenom rostliny pod ní jí ještě poskytovaly určitou slabou oporu.

„Vždyť – to je – to je – Béd'a Koudelka!“ koktal Rudolf. „Právě on, kterému jsme tak ubližovali.“

„Ano, je to on!“ opakoval tlumeně Vilém. „Jistě netuší, kdo jsme, jinak by nám určitě nešel na pomoc.“

„Hned jsem u vás!“ volal pasáček. „Nakloňte se víc doleva, tím udržíte člun v rovnováze!“

A teď, teď už je Béd'a u nich a ve chvílce jsou oba jeho nejhorší nepřátelé v jeho loďce. Ale ti dva už nejsou jeho nepřátelé, nýbrž v přemíře radosti a vděčnosti se stali jeho nejlepšími přáteli. Nejraději by ho objímali a líbali. Ale bylo potřeba chovat se pěkně klidně, protože i tato loďka se povážlivě kolébala. S bubláním se voda přelévala přes nyní úplně potopenou druhou loďku a zachránění mysleli s hrůzou na to, co by se stalo, kdyby se pomoc zpozdlila jen o pět minut. Slova díků a také lítosti, která mluvili na zpáteční cestě Rudolf a Vilém k Bedřichovi, vycházela z upřímných srdcí. Slibovali, že už nikdy, nikdy se mu nebudou posmívat. Vilém k tomu dodal svým živým způsobem:

„Můj otec ti dá sto zlatých a nové šaty! A budeš u nás hlídat krávy a budeš se mít dobře až do konce života! O to se postarám!“

Béd'a se jen tiše usmál a řekl: „Pro odměnu jsem to nedělal. Ale když od nynějška budeme dobrými přáteli, bude to pro mne ten nejlepší dárek. Nic víc nechci. Nebudeme se už nenávidět, ale budeme děkovat Bohu z celého srdce, že nás tak spojil.“

„To budeme!“ zvolal Rudolf. „Budeš mým nejmilejším přítelem. Nikdy v životě nezapomenu na tento den a na to, co jsi udělal, milý Béd'o!“

Mezitím se na břehu jezera sešlo několik lidí, někteří byli na procházce, několik mužů šlo po silnici a zaslechlo volání o pomoc. Mezi nimi byl i



rybář, jemuž patřil potopený člun. Když poznal Wernerova syna, zmizel všechen jeho hněv, protože věděl, že tady udělá dobrý obchod.

Jakmile ti tři hoši vystoupili z loďky a pod nohama měli zase pevnou zem, dostalo se chudému pasáčkovi tolik blahopřání a chvály, že se mu o tom v jeho skromnosti nikdy ani nesnilo. Právě jel kolem také panský kočár barona Hohenberga. Rodina svobodného pána se vracela z kostela ve městě do svého zámku za lesem. Baron, ještě mladý pán se světlými vlasy, nechal zastavit kočár a ptal se, co se tu děje. Jemu patřilo Srnčí jezero i okolní lesy. Patřily mu nejhezčí statky široko daleko. Rybář, který byl v jeho službách, mu vyprávěl, co se právě přihodilo. Sdělil mu také, že otec statečného zachránce byl také rybářem a že zde na jezeře před několika lety zachránil život třem lidem.

Baron, který byl předtím ve státních službách a majetku se ujal teprve před rokem, hleděl s netajeným zalíbením na pasáčka, potřásl mu rukou a položil mu celou řadu otázek. Také paní baronka se ho dotazovala. Na konci té dlouhé rozmluvy řekl pan Hohenberg: „Tvůj čin si budu pamatovat, Bedřichu. Na takové věci nezapomínám.“

Béďa ale už neměl stání. Hnalo jej to zpátky k jeho stádu. Díky Bohu, žádné z dobytčat se neztratilo. On sám byl přešťastný a hlasitě zpíval chvalozpěvy Bohu: dva lidské životy byly zachráněny. Skutkem lásky byli přemoženi nejhorší nepřátelé, takže nyní chtěli být jeho přáteli. Co nádhernějšího by si mohl přát? A baron chtěl odměnit jeho čin.

Na poloviční cestě do města potkali dva podivuhodně zachráněni chlapci Vilémova otce, který šel do hostince Lesního zámečku. – Když slyšel o tom, co se stalo, nebyl nijak zvlášť pohnut, protože si myslel, že jde o jedno z mnoha přehánění jeho syna.

„Ale tatínku, musíš za to dát Bedřichovi nějakou odměnu,“ pokračoval Vilém. „Měl bys mu dát aspoň dvacet zlatých. Myslel jsem zprvu, že mu dáš ještě mnohem víc.“

„Uvidíme, uvidíme,“ zabručel propachtovatel a přitom pohlédl na své zlacené hodinky. „Mám teď málo času. Zítra s tím hochem promluvíme. Už tedy nechod' na jezero, slyšíš?“

Ale ten bohatý člověk nikdy nepromluvil se zachráncem života jeho syna, nedal mu žádnou odměnu a na jeho šlechetný čin rychle zapomněl jako – žel – i Vilém.

Městečkem se však rychlostí blesku šířila zpráva o tom, co se stalo na Srnčím jezeře. Rudolfovi rodiče na kolenou děkovali Bohu a chválili Ho, že milostivě zachoval jejich syna. Ze srdce poděkovali i Bedřichu Koudelkovi. Na jeho čin nezapomněli ani oni, ani Rudolf.

Během následujících týdnů se nerozluční přátelé chovali velmi dobře. Na Rudolfa zapůsobila ona událost nesmazatelným dojmem a bylo mu jasné, že musí věrně dodržovat slib, který dal svému Bohu v nebezpečí smrti. Dost často bral Bédu Koudelku o volných večerech do domu svých rodičů, navštěvoval ho na pastvě, půjčoval mu dobré knížky, dával mu jídlo a přimluvil se u tatínka, aby mu zhotovil pěkné vysoké boty.

Vilémovi se vůbec nezamlouvala úplná změna smýšlení jeho přítele. Navíc ho otec vzal pryč ze školy a sehnal mu soukromého učitele, takže už nepotřeboval Rudolfovu pomoc při domácích úkolech. Proto se od něho čím dál víc odtahoval. Jen tu a tam ještě podnikali společné výlety kvůli svým sbírkám. I v životě ševcova syna nastala drobná změna: Když ho jeho otec nemohl poslat na vyšší školu, tu se ho ujal laskavý a jemu příznivě nakloněný pan řídící městské školy. Zdarma ho vyučoval všem předmětům, které by mu poskytlo gymnasium. Ten hodný pán mu chtěl pomáhat, jak jen se dalo. A Rudolf podával poduhodné výkony při své pílí a při svém mimořádném nadání.

\* \* \*

Jak si chudý pasáček oddechl a jak se mu ulevilo, když po dlouhých zimních měsících jednoho slunečného dne v březnu zase uslyšel trylkování prvního skřivánka. Přijdou lepší dny. Brzy bude moci zase hnát na pastvu ovce a kozy – nebude muset dělat těžkou práci na poli pro svého poručníka, když bude mít volno ze školy.

A pak jednoho jarního dne prožil ještě zvláštní radost. Když jednou večer seděl v rodině Polanských, kde právě vedli povzbuzující rozhovor,

někdo zaklepal na dveře a vešel host, kterého nikdo nečekal: baron Hohenberg. Poté co se posadil, obrátil se na Bědu a řekl: „Chlapče, tehdy tu neděli v červenci jsem ti slíbil, že odměním tvůj statečný čin. Dosud jsem se k tomu nedostal, neboť jsem byl víc měsíců v cizině. Co tomu říkáš, že bys přišel ke mně na zámek? Znáš přece mého starého hodného Jana. Bylo mu už sedmdesát let a potřebuje mladého pomocníka s rychlými nohama. Opatřil jsem si informace o tobě a myslím, že jsi pro to místo vhodný. Byl bys něco jako učeň na služebníka, poslíček a podobně. Co si o tom myslíš?“

Běda se začervenel. Po chvilce přemýšlení pak váhavě zakoktal: „Pane barone, to by bylo to nejkrásnější, co bych si mohl přát a – na zámek bych šel s největší radostí, ale – můj poručník, sedlák Džbáněk, mě nebude chtít pustit. On totiž chce, abych mu teď dělal pacholka.“

Tu se zámecký pán usmál a pokračoval svým laskavým způsobem: „Nedělej si o to starosti, milý Bedřichu. S Džbánkem jsem už mluvil. Nepouští tě rád, ale přenechal jsem mu pronajatou louku v lese na dalších šest let za tak výhodných podmínek, že je se vším srozuměn. Záleží jen na tobě samotném. Pokud mi opravdu chceš věrně sloužit, sbal si svůj raneček a přijď zítra ke mně na zámek. Všechno ostatní se ukáže.“

Ó, jak byl teď pasáček šťastný a jak mu zářily oči! Jak se s ním radovala i rodina Polanských! Vždyť znali barona a jeho manželku jako velkorysé lidi ušlechtilé mysli a upřímně bohabojné. Sloužit takovým pápům, to se Bědovi zdálo nádherné. Ano, půjde tam už zítra. Ve své skromnosti nenašel mnoho děkovných slov. Ale bylo mu jasné, že musí ukázat svoji vděčnost věrným plněním povinností.

### 3. Z bídy ke štěstí

---

S malým batůžkem opouštěl Bedřich Koudelka časně ráno následujícího dne dům, ve kterém prožil tolik smutných hodin a ve kterém mu nikdo neprokázal lásku. S radostným srdcem šel ulicemi dosud dřímajícího městečka a přitom si vesele zpíval.

Všude vyrážela nová zeleň. Skřivánci dnes tak hlasitě zpívali nad osetými poli a z lesa ho zdravil kos jako starého známého. Cesta vedla kolem Srnčího jezera a kolem důvěrně známé pastviny na louce v lese; a dál jedlovým lesem, na jehož konci byl vidět skvostný zámek Hohenbergů, postavený na kopci a lemovaný skupinou prastarých stromů. Cimbuří staré, částečně rozpadlé a zčásti zachovalé ochranné zdi, která obepínala zámek, se lesklo v záři vycházejícího slunce a okna zářila jako nějaké oči, které chtějí pozdravit nového příchozího.

Kdyby zámek uměl vyprávět, co všechno by mohl říci o dávno minulých časech! Za třicetileté války byl podle kronik pětkrát obléhán. Ještě dnes bylo možné ve věži spatřit několik zazděných kulí z kanónu. V roce 1807 byl zrušen Francouzi a pak se přes jeho zdi přehnalo ještě mnoho bouří. Před zámkem se rozkládal velký, překrásný park.

Svobodný pán s manželkou právě přicházeli alejí pod lipami a duby. Když zámecký pán a jeho manželka spatřili přicházet hocha s lehkým batůžkem, šli mu vstříc, srdečně ho přivítali a jednali s ním jako s nějakým starým známým. Před zámeckou terasou stál Jan, šedivý, vetchý stařík. Ujal se chlapce jako laskavý dědeček a hned mu vyprávěl, že dobře znal jeho tatínka, ale i jeho dědečka. Protože oba byli čestní muži, doufal, že i Bedřich bude mít podobné smýšlení. Společně s Janem pak vstoupil chlapec do zámku, který dosud znal jen zvenčí. Ó, tam bylo tolik zvláštních a nových věcí k vidění! Už prostorná dvorana hocha tak upoutala, že v ní zůstal stát jako očarovaný. Až se ulekl dvou po zuby ozbrojených rytířů, kteří na něho hrozivě napřahovali kopí, jako by mu chtěli zabránit ve vstupu.

„To jsou jen brnění ze středověku, jaká kdysi nosili předkové našeho pána,“ vysvětloval starý Jan s úsměvem. Také všechny ty bojové sekery,

halapartny, meče a co všechno jiného zdobilo stěny, pocházelo z pohnutých dob bojovných válečnických předků. Kančí hlavy, několik vyčpaných vlků, četné parohy a mnoho mysliveckých potřeb svědčilo o loveckých zálibách předešlých generací.

„Náš pan baron,“ vykládal Jan, „nemá rád války ani lov. Je to velmi učený pán, a proto je spíš na knihy. Za chvíli uvidíš jeho vyhlášenou knihovnu.“

Mnoho komnat s pozoruhodnými věcmi jiného druhu pak vyvolalo Bedřichův úžas a obdiv. On sám měl bydlet v roztomilé malé komůrce s nádherným výhledem na park, pole a nivy.

Ó, tady se bude určitě dobře cítit! A určitě se bude snažit být horlivý a věrný.

Od prvního dne si dal velkou práci, aby dobře vykonal všechno, co od něho chtěli, takže pan baron s manželkou i Jan s ním mohli být opravdu spokojeni.

Pěkný tmavozelený oblek s lesklými knoflíky na krátkém kabátku mu dodal příjemné, úpravné vzezření, takže už nikdo by v něm nehledal bývalého „strašáka do zelí“. Ano, jeho život se úžasně změnil. Za to vše nemohl Bohu dostatečně vyjádřit svou vděčnost.

\* \* \*

Čas rychle plynul. Běda byl už tři měsíce ve službách svobodného pána a dosud ani mráček nezatemnil zářivou oblohu jeho šťastného života.

Ale jednoho dne se náhle vynořil neočekávaný tmavý mrak a pasáčka postihly chvíle těžké zkoušky. To bylo tak:

Jednoho dusného červencového odpoledne se po skrytých pěšinách do zámeckého parku vloudil značně zpustlý tulák. Muž s odulým, promodralým obličejem opilce, s vyvalenýma tmavýma očima, se zrzávým strništěm vousů nebyl nikdo jiný než nám už známý pytlák Jindra. Zase jednou byl postrachem okolí. A právě dnes mu byli v patách myslivci a četníci. Nejenže ukradl nejlepšího srnce, v nejbližší vesnici se

dopustil také vloupání. Aby unikl pronásledovatelům, jak se mu to podařilo už několikrát, drze hledal úkryt tady v parku barona, který byl sám představeným úřadu.

Protože rodina svobodného pána, doprovázená Janem a Bedřichem, právě opustila zámek a šla na procházku, považoval pronásledovaný příležitost schovat se přímo v zámku za velmi příhodnou. Ve staré budově se vyznal už od dřívějšíka, kdy se pokusil o loupeže, ovšem neúspěšně. Pootevřeným okénkem se dostal do klenutého sklepa a odamtud pronikl právě tak nenápadně do přední chodby. Tam se v něm hned vzbudila touha něco ukrást a zdálo se mu, že by to za těchto příznivých podmínek docela dobře šlo i bez většího nebezpečí.

Všechny dveře byly ovšem zamčené a nebylo je možné lehko odemknout ani paklíči, které s sebou stále nosil. A přece ne, všechny nebyly zamčené! Poslední dveře v tmavém koutě se daly odemknout, protože v zámku byl klíč. Zapomněla ho tam nepozorná komorná. A zloděj už stál v odkládacím pokoji, který sice neskrýval nic cenného, jen starý nábytek a zařízení, které už bylo nepotřebné. Ale odtud bylo možné se dostat do velké kanceláře se skříněmi na spisy a s železnou skříní na peníze. Jindřich Kolář si mohl tuto takzvanou úřední komnatu docela dobře prohlédnout klíčovou dírkou. S některým paklíčem muselo být lehké otevřít tento zřídka používaný zámek, aby se dostal do oné místnosti. Skříně na peníze však nebude lehké otevřít jednoduchým zlodějským náčiním.

Blížila se bouřka a setmělo se tak, že nebylo možné téměř ani rozeznat ruku před očima. Už také bylo slyšet hrozivé hřmění.

Rodina svobodného pána se vrátila do zámku a baron s obchodníkem z města, který tu na něho už čekal, vstoupili zadním vchodem ze dvora do kanceláře. Jak mohl Kolář slyšet, mluvili o prodeji volů. Obchodník měl zaplatit, jak říkal, ještě zbytek – padesát zlatých. Hned to chtěl také udělat a už odpočítával peníze na stůl, zatímco zámecký pán rozžal světlo. Pan Hohenberg pak odemkl skříně na peníze a vyndal plochou kazetu, do které vložil odpočítané zlaťáky.

Právě v tu chvíli projel oblohou blesk a ozvala se tak hrozná rána

hromu, že se celý zámek zatřásl přes své na metr silné zdi.

„Uhodilo!“ zvolal baron a utíkal zadními dveřmi do dvora a obchodník v patách za ním. Díky Bohu, jako bleskosvod posloužila zase jednou stará lípa, která rostla před ovčincem. Bylo zřetelně vidět, kudy sjel blesk z vršku stromu po kmeni dolů do země: na zemi ležely úlomky kůry a lýka a ve starém stromě byla vidět nová čerstvá jizva vedle jiných starších.

„Bedřichu, přines mi z kanceláře moji čepici,“ zavolal pan Hohenberg na chlapce, který teď také stál venku. „Když tak tuze prší, musím se postarat, aby byly zavřeny dveře všech stájí,“ řekl ještě Janovi, který tu stál celý bledý a třásl se.

Béda se hnal do zámku jako vítr, aby vykonal rozkaz svého pána. V tom rychlém běhu by byl málem srazil k zemi baronku, která tu stála s Růženou a Ludmilou. Ve své veliké horlivosti ale čepici hned nenašel, musel ji hledat, protože spadla a ležela na koberci. Proto neušel mírné výčitce pána, který už byl opravdu nervózní.

Žádostivýma očima hltal pytlák Jindra ze svého úkrytu kazetu, položenou na stole, a už se mu podařilo pohnout západkou zámku ve dveřích. Teď stál v komnatě, osvětlené jen spoře lampičkou na psacím stole. Třesoucícma se rukama uchopil kazetu, ve které byly kromě tří set zlatých ještě nějaké písemnosti a drobné mince.

Teď rychle zpátky do komory! Aby se na jeho vloupání hned nepřišlo, zase zamkl dveře, které vedly na tmavou chodbu. Klíč od nich zastrčil do kapsy. Potom se plížil úplně setmělou přední chodbou. Tápatě sešel po schodech do klenutého sklepa. Nikdo ho neviděl, nikdo nic neušel o tom, co provedl.

Okénkem se dostal ze sklepa a liják mu napomohl dostat se bez překážek do parku a odplížit se se svou kořistí pryč odtud. Silná bouře přešla a roztrhanými oblaky se usmálo slunce a hledělo smutným pohledem na všechny potůčky a kaluže, které tu zůstaly.

Baron se vrátil do kanceláře a nemohl věřit svým očím, když najednou

na stole neviděl kazetu. Přece ji nedal do skříně na peníze? Ne, pama-  
toval si přesně, že ležela tady na stole, když spěchal s obchodníkem  
ven. A dveře do přední chodby byly zamčené, právě jako dveře dvo-  
rany, které vedly do parku. Podle jeho pevného přesvědčení sem tedy  
nemohl vniknout zloděj. Nebo snad sem někdo přišel směrem ode  
dvora?

V největším rozčilení zavolal pan Hohenberg svoji manželku a zkoumal,  
zda nebyla v kanceláři některá služebná.

„To je vyloučeno,“ odpověděla paní, která byla právě tak překvapená  
jako její manžel. „Celou dobu jsem stála v zadní chodbě, odkud jsem  
mohla pozorovat hospodyni se třemi děvečkami v kuchyni. Žádná  
z nich nevyšla z kuchyně. Jen Bedřich velmi rychle utíkal dovnitř, aby  
ti přinesl z kanceláře tvoji čepici.“

Baron sebou trhl. „To je pravda. A – a dlouho tam zůstal. Že by snad  
on? Ale ne, to je úplně nemožné! Ten hoch je naprosto poctivý!“

„Kolik peněz bylo v kazetě?“ zeptala se baronka.

„Přesně tři sta zlatých. Ale kromě nich byly v kazetě dvě listiny, které  
jsou pro mě velmi cenné. Ne, ten hoch není žádný zloděj. Jsou okna  
zavřená, nebo se jimi někdo mohl dostat do kanceláře? Ne, všechna  
jsou pevně zavřená. Tak už opravdu nevím, co si o tom mám myslet.  
Ale chci se tomu chlapci podívat hluboko do očí.“

O pár minut později stál Běďa proti svému pánovi, který se s velkou  
námahou nutil, aby zůstal klidný. Ptal se Bédi:

„Chlapče, pověz mi, neviděl jsi na stole plechovou kazetu, když jsi šel  
pro mou čepici?“ Přitom se díval tak zvláštním pohledem a v jeho  
chvějícím se hlase byl slyšet jakýsi podtón, takže Běďa hned poznal,  
kam směřuje tento výslech. Určitě chybějí peníze v kazetě, kterou  
dobře viděl, ale ani jediným prstem se jí nedotkl. Copak ho pán pova-  
žuje za zloděje? Už pouhá myšlenka na něco takového způsobila, že  
mu téměř ztuhla krev v žilách, a přivedla ho do takového zmatku, že  
zakoktal: „Já – já – si nevzpomínám. Ne, nebyla tam žádná kazeta,  
nebo jsem ji přehlédl.“



Ach, to byla lež, možná první, která po dlouhé době přešla přes rty toho jinak naprosto čestného chlapce. Ale co všechno musel vytrpět za tuto nepravdu!

Pan Hohenberg byl obvykle zosobněná dobrotivost, ale když přistihl někoho ze svých lidí, že nemluví pravdu, zmocnil se ho prudký hněv. Také v tuto chvíli celý zčervenal a z očí mu sršely blesky, když zvolal třesoucím se hlasem:

„Chlapče, ty mě chceš ještě obelhat? To mi dokazuje, jak velice jsme se v tobě mýlili! Kde je kazeta? Ty jsi ji vzal! Hned mi ji přines zpátky!“ Běda tu stál několik minut jako ustrnulý, ale pak se vzchopil a řekl pevným hlasem:

„Pane barone, Bůh je můj svědek, že já jsem tu kazetu nevzal! Předtím jsem nemluvil pravdu, protože jsem byl tak vyděšený. Tu plechovou skříňku na stole jsem viděl. Stála tam s otevřeným víkem. Ale vůbec jsem se jí nedotkl.“

„Tak mi nějak jinak vysvětli, kam zmizela!“ osopil se na něho rozzlobený pán. „Dveře do kanceláře jsou zamčené, zrovna tak dveře do parku. Dovnitř se někdo mohl dostat jedině směrem ode dvora nebo oknem. To je však úplně vyloučeno. Tedy připadáš v úvahu jedině ty!“

Ano, kdo by pomyslel na cestu tmavým sklepem?! Dveře do odkládací komory byly také zamčené.

Běda si nevěděl rady, a když byla i baronka přesvědčena o jeho vině, začal hořce vzlykat.

Znovu a znovu a čím dál prudčeji ho pán vyzýval, aby vrátil kazetu. Když ji bez odkladů přinese, pak s ním budou jednat mírně. Ale pokud zůstane zatvrzelý, bude muset být zatčen jako docela obyčejný zloděj. Pán mluvil o dokumentech, o listinách, které pro něho byly cennější než statisíce, a o právním sporu, který pro něho byl bez oněch listin ztracený.

Bedřichovi se roztřásla kolena a připadalo mu to všechno jako nějaký hrozný sen. Jeho duše naléhavě prosila Boha o pomoc; musel se pevně držet stolu, aby se neskácel.

Teď byl v kanceláři úplně sám. Baron s baronkou odešli do jiného pokoje, aby se poradili. Zasvětili do případu i starého Jana a hospodyni a tázali se jich na jejich názor.

Sluha řekl po delším přemýšlení: „Nějak mi to nejde do hlavy, že by ten chlapec měl udělat něco tak nečestného, neboť jsem znal jeho otce a dědečka a byli to naprosto čestní, poctiví lidé. Víím, že si Bedřich každý večer čte v Bibli a také jinak to s křesťanskou vírou bere vážně. Ale – člověk toho v životě mnoho zažije. Ale pan baron by se s ním neměl hned soudit, ale dát mu čas, aby mohl všechno rozvážit. Já s ním potom také promluvíím. Každý člověk má svou slabou hodinu, kdy ho satan překvapí a přemůže.“

Ano, pachatelem musí být Bedřich, o tom byli přesvědčeni i oba dva staří věrní sloužící. Ale zítra se určitě vzpamatuje a pocítí upřímnou a vážnou lítost.

Dobře, baron mu chtěl dát do zítřka čas na to, aby si mohl všechno rozvážit. S tímto rozhodnutím se vrátil k nešťastnému chlapci.

\* \* \*

Toho červencového odpoledne šli Vilém a Rudolf zase jednou na výpravu do lesa, což se poslední dobou nestávalo často. Když přišli do lesa svobodného pána, uviděli četníky, kteří drželi koně, a u nich stál nadlesní a dva pomocní myslivci barona Hohenberga. Zřejmě se radili o něčem velmi důležitém, neboť horlivě hovořili a ukazovali hned na jednu, hned na druhou stranu. Určitě byli na stopě nějakému pytlákovi. Vilém by byl rád přistoupil blíž k nim, aby se dověděl něco přesnějšího a aby jim pokud možno mohl pomoci při zásahu. Ale ani pomocný myslivec Blažek ani pan nadlesní nepatřili od jeho dřívějších toulek k jeho přátelům. Ani četník mu nebyl příliš nakloněn. Proto bylo radno vzdálit se a raději zůstat nezpozorováni. Muži se radili o pytláku Jindrovi. Blažek ho viděl dnes ráno v revíru a také zjistil, že chybí nejlepší srnec. Ale pytláka nedokázal chytit, protože se ztratil, jako by se vypařil. Četník měl silné podezření, že to byl on, kdo ukradl u jednoho sedláka ve Lhotě kuřata a krůty, buřty a slaninu.

„Připadá mi to,“ řekl pan nadlesní, „jako kdyby se ten chlap uměl udělat neviditelným. Jeho stopu jsme mohli dobře sledovat až k vřesovišti. A pak se najednou ztratila. To je velmi podivné. Za celý svůj dlouhý život jsem něco takového nezažil.“ Ale nebyly tu na místě nějaké dlouhé průtahy, zvláště proto, že na obloze visely tmavé bouřkové mraky. Myslivci s oběma honičími psy prohledávali houštiny, zatímco četník čekal na okraji lesa, aby zabránil prchajícímu skrýt se někde v obilném poli. To se však už stalo. Právě v tu chvíli se Jindřich Kolář nepozorovaně dostal z pšeničného pole do parku a brzy na to i do zámku.

U jedlového lesa César, pes pana nadlesního, ještě zvěřil tulákovu stopu. Zkušený lesník objevil tu a tam v písku i dobře známé stopy těžkopádných, trochu křivých nohou pytláka. Ale potom pes najednou ztratil stopu. Dál nebylo možné cítit nic jiného než zápach dehtu. Právě tím se prohnaný pobuda chránil před pronásledováním ohařů. Kromě toho si omotal boty hadry, aby jeho stopy byly neznatelné. Přišla silná bouřka. Úředníci hledali úkryt v křoví, také oba chlapci se schovali v houští. Nedaleko místa, kde se krčili ve svém úkrytu, se právě zdržoval jeden četník, neboť z toho místa měl dobrý přehled přes celé pole a louku mezi lesem a zámkem. Chlapci zřetelně viděli a slyšeli, jak blesky sjížděly s duněním hromu do vysokých stromů a mluvkva Vilém byl zrovna tak bledý jako tehdy v potápějícím se člunu na Srčím jezeře. Rudolfův vztah k Bohu se ale proti onomu dni před rokem úplně změnil. Věděl, že je v bezpečné ochraně.

Když blesky a hromové rány prořídly, ale zato se spustil silný déšť, podobný průtrži mračen, tu oba na kůži promočení chlapci zpozorovali, jak se rákosím v příkopě u louky plíží hluboko sehnutá lidská postava. Pytláka Jindru poznali hned a také jim hned bylo jasné, že četníci tu číhají na tohoto darebáka. Právě se zastavil a ostražitě se rozhlížel po okolí. Cvičené oko filuty si teď všimlo něčeho podezřelého: koně, který bezpochyby patřil četníkovi. Svědomitý strážník tedy musel přes bouřku zůstat v lese, a určitě pokračoval v honu na nenáviděného pytláka.

A ještě k tomu tam štěká pes! Chacha, to je nadlesní s Césarem! Možná si vzal na pomoc i lesní dělníky a uspořádal pořádný zátah. Bylo by tedy radno schovat kořist ze zámku do bezpečí, někde ji zahrabat a až v noci nebo ještě později se pro ni vrátit. Musí se připravit na nejhorší, protože neví, zda navečer už nebude sedět pod zámek a za závorou. Kolář se teď po čtyřech doplížil do lesa a ani ve snu by ho nenapadlo, že ho ostře pozorují čtyři chlapecké oči.

Zase se ohlédl a napjatě poslouchal, zda neuslyší něco směrem od jezera. Šel za jalovcový keř, který vyčníval z křoví jako nějaká temná postava asi tři kroky od rozcestníku, oběma rukama vyhrabal díru do země a dal do ní kazetu. Byl přesvědčen, že na tomto místě nikdo nebude hledat. Zasypal díru, takže vznikla malá vyvýšenina. Nasbíral zvadlé listí a nasypal je navrch. Několik vteřin odpočíval. Pak vytáhl z haleny láhev s kořalkou a dlouhými doušky ji dopil. To povzbudilo starého pijáka a dodalo mu to odvahy v jeho bídné situaci. Tady v lese se nebude zdržovat; do města ani do okolních vesnic se také nemůže odvážit, ale v močálu čarodějnic pro něho bylo místočko, kde by si mohl odpočinout. Tam chtěl počkat přes noc, pokud ho ovšem nechytí některý pronásledovatel.

A tu ten strašidelně vypadající člověk už zase lezl po čtyřech jako nějaké zvíře ven z lesa rákosím, olšovým a vrbovým podrostem k močálu. Tu naši chlapi, kteří ho pozorovali s největším napětím, vylezli z houští, setřásli si vodu ze šatů a Vilém zašeptal: „Úplně zřetelně jsem viděl tu lesklou skříňku, kterou držel v rukou! Jsou v ní drahokamy, diamanty a perly. Ukradl to v zámku. A teď je pryč. Podíváme se té věci na kloub.“

„Nebo to řekneme četníkovi a myslím, že bychom to měli povědět i nadlesnímu,“ rychle ho přerušil Rudolf. „Ať to prozkoumají oni. Tak to bude nejlepší!“

„Nesmysl! Ti nás tu nesmějí vidět, nebo si o nás budou myslet kdovíco zlého, nakonec na nás svedou i to, že jsme ty pasti nalíčili my. Pojd', najdeme místo, kde to zahrabal. Bylo to těsně za jalovcem.“

A už našli Kolářův úkryt. Pilnýma rukama vyhrabali kyprou písčitou

hlínu, takže Rudolf, který byl obratnější, brzy držel v rukou kazetu. Nebyla zamčená. Ale místo očekávaných klenotů v ní byly jen zlaté a několik drobných mincí. A pak tam byly ještě nějaké listiny, psané rukou svobodného pána Hohenberga.

Když se Vilém trochu vyrovnal se svým zklamáním, dal se hned do počítání peněz. „Tři sta zlatých!“ zvolal. „Čekal jsem mnohem víc, ale je to pořád lepší než nic! Samozřejmě se čestně rozdělíme. Každý dostane sto padesát zlatých. Budeme si za to moci po mnoho dní dopřávat všelijakou zábavu. Do té plechové krabičky dáme kamínky a jehličí a zase ji zahrabeme. To bude báječné! Chtěl bych vidět, jak se potom bude tvářit ten starý pytlák! Hochu, hochu, dopřejeme si čokolády a dortů se šlehačkou, co hrdlo ráčí! Ale co na mě civíš jako tele na nová vrata?“

Byl-li Rudolf dříve proti svému svědomí často povolný tomu, co chtěl syn propachtovatele, pak mu v tuto chvíli bylo jasné, že teď musí s celou rozhodností prosadit svoji vůli. Proto řekl rozhodným tónem: „Když si ty peníze necháme, budeme zrovna takoví zlodějští darebáci, jako je pytlák Jindra! Je samozřejmě, že kazetu odevzdáme panu baronovi a všechno mu řekneme.“

„To že bychom měli udělat?“ vyjel na něho Vilém a zatvářil se tak, jako by mu chtěl skočit po krku. „Copak ses úplně zbláznil? To bychom byli největší oslové na zemi a zasloužili bychom si, aby nás zavřeli do blázince! Je to snad zlodějství, když jsme přelstili darebáka? Pro bohatého barona je bídných tři sta zlatých pakatel. Ale my bychom s nimi mohli vést nádherný život!“

„Já to neudělám a kazetu ti nedám,“ zvolal Rudolf.

„Tak se navždy rozejdeme!“ supěl Vilém. „S bláznem nechci nic mít.“

„A já nechci nic mít s lupičem!“

„Tedy, tohle je neslýchaná drzost! Mám tě pořádně zmlátit? Říkáš lupič? Jestli hned nepřiđeš k rozumu, já tě – já tě...“ Jak mu jiskřily oči rostoucím hněvem, jak zatínal v pěsti houževnaté ruce!

Ale mnohem slabší ševcův syn neohroženě stál proti němu, neboť si

uvědomil, že musí jednat podle Božího přikázání, a to mu dávalo sílu, jakou dříve neznal. Na divoké hrozby řekl klidně: „I kdybys mi nasadil pušku na prsa, zůstanu pevný!“

Ne, tady se nedalo ničeho dosáhnout po dobrém ani po zlém, to musel Vilém uznat. Proto se rozzuřeně odvrátil od Rudolfa a zavrčel sám pro sebe: „S takovým idiotem už nemám nic společného!“

Rudolf se nepokusil zastavit ho. Tento rozchod pro něho byl jako vysvobození, protože mu bylo jasné, že s takovým bezohledným, nesvědomitým klukem by se dál neměl stýkat.

Rudolf ještě váhal, zda má jít s kazetou hned do zámku nebo zda ji má nejdříve předat svému otci, aby ji tam donesl on. Vtom v dálce uslyšel nové zahřmění a uviděl blížící se tmavý mrak. Dala se čekat druhá bouřka. Proto se rozhodl, že se vrátí domů, jak nejrychleji to půjde. Tušil, že si rodiče o něho dělají velké starosti. A tak utíkal, co mohl, napříč poli k městečku. Před ševcovým domem stáli otec a matka a ustaraně pohlíželi k lesu, protože se báli toho nejhoršího. Jak mnoho lidí už zasáhl blesk pod duby v lese! Když ale konečně zpozorovali syna, byla jejich radost velká. Mistr švec ale sáhl na svůj řemen a zabručel: „Měl by dostat na pamětnou, když celé odpoledne někde běhá a ještě k tomu s tím ničemou Vilémem!“

K trestu však nedošlo, když Rudolf podal rozhněvanému otci kazetu a spěšně vyprávěl o bližších podrobnostech.

Mistr by byl nejraději hned pospíchal do zámku se svým synem. Ale blížící se bouřka mu v tom zabránila. Na cestu se tedy vydají zítra časně ráno.

\* \* \*

Po bouřce přišla chladná, jasná noc, plná hvězd, nejstrašnější noc v životě nevinně podezíraného Bedřicha Koudelky. Neklidně se převaloval na lůžku, poté co starý Jan u něho seděl až do pozdního večera, a jeho duše znovu a znovu volala k Bohu, Vševědoucímu a věčně Spravedlivému. Proč jen přišla tato těžká zkouška? Proč? Proč jen?

I Jan s ním mluvil jako se zatvrzelým hříšníkem. Všichni jsou přesvědčeni o jeho vině. A zítra ho dovede četník do vězení. Copak na něho Bůh úplně zapomněl? Ach, až se rozední!

## 4. Oplacená služba lásky

---

Bylo po půlnoci. Pytlák Jindra si myslel, že teď se už může docela bezpečně odvážit opustit úkryt v močálu, vyhrabat ze země svůj poklad a zmizet s ním. Mokré šaty se mu lepily na tělo, byla mu zima, přesto však byl v povznesené náladě.

Dřív než se vydal na cestu, vyndal z batohu druhou láhev pálenky – jednu už vyprázdnil – a pil silnou kořalku, jako by pil vodu. Tu kolem opilce jakoby najednou vše obživlo, zdálo se, jako by všechny keře a stromy začaly tančovat, jeho zamíženému mozku se zdálo, že slyší podivné hlasy. A tam nad močálem, což tam nevidí rej mnoha bílých postav? Ha, to on se k nim vesele přidá. A někde slyší hrát muzikanty, na housle, na lesní roh. Tamhle je i nadlesní s četičkem. Ti také tancují. Všechno vířilo a točilo se v rozpustilém veselí kolem opilého. Ale jeho poklad, jeho poklad! Před východem slunce musí on, kterého pronásledují, zmizet se svou kořistí z pozemků svobodného pána, protože zítra ho určitě zase budou hledat.

A tak vrávoral na nejistých nohou po kluzké půdě močálu k lesu. Přestože byl opilý, věděl přesně, kde je kazeta a bez obtíží našel rozcestník a jalovcový keř.

Ale co má znamenat ta zkypaná hlína? S úžasem zjistil, že ho skutečně někdo předběhl. Jak si to má vysvětlit, to ve své opilosti nevěděl. Začal zuřit a klít, jako by byl posedlý, myslel na sebevraždu a nakonec ze zoufalství dopil druhou láhev.

Teď už nevěděl, kde je a co se vlastně stalo, motal se ještě několik kroků dál do lesa, zakopl o pařez a jako mrtvý zůstal ležet na suchém listí.

\* \* \*

Komůrkou Bédi Koudelky se rozlila ranní záře. Vstal z postele, studenou vodou si ochladil horké čelo a smutnými, pláčem opuchlými



očima se rozhlédl po krásném Božím světě. Slunce vycházelo v majestátní nádheře a nad parkem a poli se vznášel lehounký opar. Jak ptáci zpívali! Ne, nebeský Otec nemohl zapomenout na něho, který byl ztrápený tolika těžkými starostmi. Tuto oblažující jistotu v té chvíli cítil. Sepjal ruce a zpíval:

„Světlo, jež jsi září mojí,  
nekonečných světél zdroji,  
pošli k nám paprsky své záře,  
ať dnes osvítí naše tváře.

Stále krásné světlo jitra,  
prosviť ráno dnes i zítra.  
Zažeň skrze svoji velkou moc  
všechny naše trudy, naši noc.“

Když se konečně ustrojil, vyšel ze své komůrky a tiše sešel do parku, protože v zámku toto nedělní ráno ještě všechno spalo. Vrátil se až za hodinu. Starý Jan mu šel naproti a s vážnou tváří se ho ptal: „Nu, chlapče, kde jsi byl tak časně ráno? Máš mi dnes co říci?“

„Jen to, co jsem vám už řekl, že jsem nevinný,“ odpověděl Běďa.

Sluha zavrtěl šedivou hlavou a dál ho už netrápil.

Běďa se pustil do své obvyklé ranní práce, jako bylo čištění bot, kartáčování šatů a podobně. Měl na to zvláštní místnost za kuchyní ke dvoru. Proto neslyšel, jak zazněl zvonec u vstupních dveří. Uslyšel ho však Jan, který se nalézal v přední části zámku. Copak přichází návštěva v tak časnou ranní hodinu? Byl to švec Polanský se svým synem. Naléhavě chtěl mluvit s panem baronem, protože se prý jedná o něco důležitého.

Jan pokrčil rameny a řekl, že v tak časnou hodinu pán nepřijímá žádné řemeslníky, ještě k tomu je neděle. Řemeslníci že mají přicházet ve všední dny.

Ale pan Hohenberg právě vycházel ze své ložnice a nebyl zrovna

v dobré náladě. Viděl předtím z okna, jak po parku jde Bedřich, a napadaly ho při tom všelijaké myšlenky. Nyní chtěl pokračovat ve včerejším výslechu.

„Ach, to jste vy, mistře Polanský,“ řekl ševci, který se mu uctivě poklonil.

„Musíte chvíli počkat, pokud se mnou teď chcete mluvit. Jedná se o koupi dříví?“

„Ne, pane barone. Nejde o dříví, ale o vaši ukradenou kazetu,“ odpověděl švec a vyndal ji ze svého nedělního kabátu.

Zámecký pán se zarazil a najednou měl čas na mistra Polanského. Velmi laskavě vedl otce a syna do kanceláře a nemohl se ani dočkat, co mu budou vyprávět. Jak se přesvědčil, z kazety nechyběl ani groš. K jeho velké radosti, byly v kazetě také neporušené listiny.

To, co švec a jeho syn vyprávěli, znělo tak dobrodružně, že tomu nemohl jen tak beze všeho uvěřit. Vzmáhala se v něm nedůvěra a hned podezíral tyto lidi, že oni a jejich přítel Běďa Koudelka s ním hrají předem domluvenou hru. Polanští mu chtějí pomoci z nouze. Proto pan Hohenberg prudce zavrtěl hlavou:

„Je naprosto nemyslitelné, že by se pytlák Jindra za bílého dne vplížil do zámku. Na místě to prozkoumáme a ty mi, chlapče, ukážeš, kde ten člověk zahrabal kazetu. Hned přijdu!“

S tím odešel do svého pokoje a nechal otce a syna chvíli čekat na chodbě.

Ale dnešní neděle byla zřejmě dnem plným překvapení, protože jakmile se zámecký pán znovu objevil s kloboukem a pláštěm, přišel dovnitř jeho nadlesní a oznámil mu, že po včerejším neúspěšném tažení byl dnes brzy ráno zatčen pytlák Jindřich Kolář.

Překvapený baron chtěl vědět, jak je to možné a kde teď tulák je.

„Co se včera nezdařilo nám, podařilo se dnes – alkoholu. Ten nám pomohl chytit toho zloděje. Když šel dnes ráno myslivec Blažek s mým psem do města, začal César u paseky tak štěkat, jako když nahání zvěř. Myslivec spěchal za ním a tu uviděl, jak tam leží pod dubem pytlák

Jindra jako mrtvý. Až když s ním několikrát zatřásl, trochu se pohnul. Ale na nohy se nepostavil, byl opilý úplně namol. Naštěstí zrovna jel kolem mlynář Jandík se svým povozem. Naložili Koláře na vůz a dovezli ho ke mně do myslivny. Leží tam zamčený ve stodole. Už jsem poslal k četníkovi, aby ho dovedl do vězení.“

„Ta věc mě nesmírně zajímá!“ zvolal baron. „Musím hned do myslivny – vyslechnout Koláře, jak jen bude schopný výslechu. A vy, mistře Polanský, dnes nic nezmeškáte, proto mě se svým synem můžete doprovázet. Kočár bude hned zapřažený.“

Když o pět minut později pohlédl Běďa od své práce a podíval se malým okénkem z úklidové místnosti do zámeckého dvora, uviděl přijíždět baronův kočár, do kterého nastoupil pan Hohenberg a pan nadlesní. Vedle kočího se však posadili dva lidé, jejichž spatření vzbudilo v Běďovi velký zmatek: byli to mistr Polanský a jeho syn Rudolf.

Copak to všechno znamená? Co tu ti dva dělali na zámku tak brzy zrána a kam jeli?

Vyjeli bránou po cestě nahoru k myslivně.

Běďa se váhavě otázal starého Jana, zda neví, co se děje. Ten mu ale nedokázal nic říci, protože se vzdálil hned, jak přišel baron.

Samé záhady a hádanky!

\* \* \*

Za čtvrt hodiny dojeli k myslivně, která se nalézala v nejkrásnějším baronově lesním revíru. Hned za ním se rozprostírala pěkná vesnička.

Pan Hohenberg nechal otevřít stodolu a stanul tváří v tvář proti zloději, který se mezitím probral ze své opilosti a díval se na barona hloupýma skelnýma očima. Pytlák, který ještě nebyl úplně vystřízlivělý, mumlal skřehotavým hlasem:

„Je po všem, po všem! Mám už jen jednu prosbu: Dejte mě hned zastřelit, pane barone. Jinak si v téhle díře sám vezmu život. Zrovna přemýšlím, jak bych to mohl nejjednodušeji provést.“

„A chcete takto, ve svých hříších, předstoupit před věčného

Soudce?“ odpověděl zámecký pán. „Koláři, vy nevíte, o co prosíte! Spáchal jste toho hodně. Ale nyní bych od vás především chtěl slyšet, jak jste dokázal ukrást z psacího stolu v mé kanceláři kazetu s třemi sty zlatých. Mluvte čistou pravdu, protože jen ta může zmírnit váš trest.“

„Není co zmírňovat! Všechno je pryč, pryč!“ křičel pytlák Jindra. „Ale do zámku jsem se nevloupal jako zloděj. Chtěl jsem jen najít úkryt před svými pronásledovateli. Proto jsem se dostal z parku okénkem do sklepa a ze sklepa na chodbu. Dveře do odkládací komory nebyly zamčené. Z této komory jsem viděl na stole v kanceláři kazetu. Pokušení vzít si ji s sebou bylo velké, když v kanceláři nikdo nebyl. Ale nic z ní nemám. Někdo jiný ji zase ukradl mně.“

Na další otázky barona přiznal, jak zahrabal svou kořist vedle jalovcového keře a pak ji už nenašel.

Tím tedy byla dokázána úplná nevinnost Bedřicha Koudelky a zároveň také to, že mistr Polanský a jeho syn mluvili čistou pravdu.

Pan Hohenberg nechal zatčeného o samotě, přišel k otci a jeho synovi, kteří stáli venku, a s velkým dojetím oběma podal ruku. Řekl s dobrotivým úsměvem:

„Nevěřil jsem vám a teď vidím, že jsem jednal nespravedlivě. Nejdřív vám ale musím vysvětlit, o co vlastně jde.“

Během zpáteční jízdy do zámku jim vyprávěl o včerejší události. Přitom sám sobě prudce vyčítal svoji nedůvěru. Nyní se měl Bedřich Koudelka, stojící teď před svým pánem, dovědět rozluštění hádanky. Ale z pánovy tváře zmizela všechna přísnost a podezřívavost a jako otec promluvil ke svému mladému služebnému:

„Béďo, před rokem jsi zachránil ševcovu chlapci život, za to teď on zachrání tvoji čest! Budete vyrovnaní. Nikdy v životě nezapomenu na tento den.“

Pak se obrátil k Polanským, kteří stáli vedle:

„Rudolfe, v tyto dny mi o tobě vyprávěl farář mnoho pěkného.

Opravdu litoval, že vy, milý mistře, nemůžete nechat studovat tak nadaného syna. Co byste říkal tomu, kdybych to místo vás udělal já? Musím vám přece nějak projevit svou vděčnost.“

Ach, přišlo to tak nečekaně, že to otec ani syn nemohli hned pochopit. Teprve po delším přemýšlení a po opravdu rozpačitém zakoktání našel mistr rozumná slova, když řekl: „Pane barone, pokud to uděláte, splníte naše toužebné přání a Bůh, Pán, za to jistě požehná vám i vašemu domu!“

„Dobře, dobře, rádo se stane! Promluvíme o tom ještě zítra u vás doma,“ řekl zámecký pán. „Přemýšlejte o tom všem i se svou ženou. A teď na shledanou!“

Přešťastný Běďa je kus cesty vyprovodil. Odpoledne je chtěl navštívit, neboť měl volno.

Když se na konci parku rozloučili, padl chlapec, který byl tak úžasným způsobem ospravedlněn, na kolena a děkoval Bohu z celého srdce za Jeho milostivou pomoc.

Ano, hodiny zkoušky ho přivedly ještě mnohem blíž k jeho nebeskému Otci a od dnešního dne se tak sblížil i s rodinou svobodného pána, jako by byl sám jejím členem. Všichni v zámku totiž chtěli napravit křivdu, kterou mu ublížili. Z utrpení vzešlo požehnání!

Běďa Koudelka teď věděl, co to znamená. A zkušenosti uplynulých hodin mu byly prospěšné v jeho budoucím životě.

## 5. Po třiceti letech

---

Celá tři desetiletí uletěla na rychlých křídlech času od té doby, kdy se staly události, o nichž jsme vyprávěli. Teď bychom se ještě rádi dozvěděli, co se stalo s dobrými známými z našeho příběhu.

Mnozí z nich, jako starý Jan, propachtovatel Werner a jeho manželka nebo pytlák Jindra, už dávno spočinuli na tichém hřbitově. Vilém prohrál bohaté dědictví po svých rodičích a stal se bezmocným pijákem. Kdyby se ho neujali soucitní příbuzní, byl by bídě zahynul někde na ulici. Podobal se lidské trosce a nikdo by v tomto muži nepoznal kdysi tak silného, zdravím oplývajícího propachtovatelova syna. Ovocem jeho zlé setby byla nouze a bída – zkáza.

Úplně jiná byla životní cesta jeho bývalého kamaráda Rudolfa! Jeho šlechtný dobrodinec, svobodný pán Hohenberg, mu urovnal cestu, a Bůh byl jeho stálým průvodcem. Na této cestě se mu dobře dařilo.

Jako profesor historie a badatel v oblasti starověku požíval velké vážnosti. Jeho staří rodiče žili u něho a on jim odplácel všechnu jejich lásku, kterou mu prokázali, jako dobrý syn.

Každý rok strávil několik týdnů na zámku svobodného pána Hohenberga a jeho manželky.

Bedřich Koudelka byl dávno šťastně ženatý a měl tři dobře vychované syny. Stále ještě byl ve službách pana barona a přes své postavení služebníka patřil jako upřímný křesťan mezi skutečně šťastné lidi.

Slavný profesor ho považoval přes stavovský rozdíl, který mezi nimi byl, za milého přítele. A když se spolu za tichého nedělního odpoledne procházeli po rodných lesích, znovu v nich ožily staré příběhy a oba se shodovali v tomto:

*„Víme pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému.“*





